

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXIX.

V Ljubljani, 12. listopada 1886.

List 46.

Nekaj dima.

(Dalje.)

V.

Ne kakor so vaši očetje mano jedli in so pomerli; kdor ta kruh je, živel bo vekomaj.“ Jan. 6, 58.

V drugem delu šestega poglavja, t. j. od 48. verste do konca (71) pa je govor od družega kruha življenja, — namreč presv. Rešnjega Telesa. Préd o veri pravi Jezus: „Kdor k meni pride, kdor v mene veruje,“ bo imel večno življenje“; tukaj pa: „kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj. Dokler govorim o veri kakor kruhu, pravi, da je njegov Oče, ki je t. kruh poslal z neba, a poznej reče: „kruh, kterega bom jaz dal, je moje teló, ktero bom dal za življenje svetá.“ V prvem delu o dohajanju k njemu po veri, a v drugem prebivanju v njem ali popolnem združenju: „Kdor je moje teló, in pije mojo kri, prebiva v meni in jaz v njem“ (v. 56). različen delitelj, različen dar, različen učinek. Dasiravno je vedel naš Zveličar, da se bodo judje spodtikali nad tem, da jim pravi o zavživanju svojega telesa in svoje kervi, nikakor ni preklical besede, temuč le podučil jih je o krivem menenju, kot da jim hoče surovo mrtvo razkosano mesó dati. Že misel, da bi človeško mesó jedli in kri pili, je bila judom strašna in zoperna. V svetem pismu je bilo ostro prepovedano celo od čistih živali kri ali jedi s kervijo pripravljene zavživati, koliko ostrejšje je vezala prepoved gledé človeškega mesa in kervi. Pa Kristus, ki je hotel jude za svoj nauk pridobiti, se je vendar takih izrazov: mesó jesti in kri piti — poslužil, ker je hotel, da naj ga umevajo v pravem pomenu besede o njegovi resnični pričujočnosti v najsvetejšem zakramentu, ker biva med nami z dušo in s telesom, s kervijo in z mesom, po božji in človeški naturi. Na godernjanje poslušavcev: „Kakó nam more ta dati svoje teló jesti?“ in zopet: „terda je ta beseda, kdo jo more poslušati?“ odgovarja on: „To vas pohujšuje? Kaj pa, ko boste videli Sina človekovega gori iti, kjer je poprej bil? Duh je, kar oživlja, teló nič ne pomaga.“ To je, ne mislite na mrtvo, trohljivo teló, temuč na moje častitljivo, na večne čase živo in oživljajoče teló, s katerim boste videli me v beseda iti, od koder sem prišel.“ „Moje besede so duh in življenje“ pravi sv.

Janez Krizostom, „to je, božje so in duševne, nič zemeljskega nimajo v sebi, ter niso na navadne narurne zakone navezane.“ In sv. Bernard veli: „Ne da bi mislili na kako zemeljsko hrano, ta hrana ni za trebuh in želodec, ampak za dušo, ni podeljena za umerljivo telesno življenje, ki terpi le malo časa, kakor dim, temuč, da ohrani duši večno življenje; ona človeka tje pelje, od koder ima svoj začetek, k Bogu.“ O navadnih jedéh pravi sv. Pavel: „Jedí so za trebuh a trebuh za jedi, ali Bog bo onega in te pokončal“ (I. Kor. 6. 13); ali o angeljskem kruhu svojega Rešnjega Telesa pravi večna resnica: „Kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj, ne kakor Izraelci, ki so mano jedli in so pomerli.“

Imenitnejša kakor najimenitniša hrana starega zakona, mana v puščavi, je kruh življenja večnega novega zakona, sv. Rešnje Teló. Ta dva se razločujeta ko noč in dan. Apostoli narodov pa opominja: „Noč je prejšla, a dan se je približal; odverzimo torej dela tmine in oblečimo orožje svetlobe.“ (Rim. 13. 12.) V temi se ne razločujejo, ko le posamne večje svetiejše stvari, ktere po dnevu bolj natančno spoznavamo.

V podzemeljskih temnih votlinah se nahajajo med kapniki in scejeniki razne nerazločne podobe, ki si jih domišljija oblikuje, od živali, ljudi, zastorov ali drugih predmetov, ki so zunaj na svetlem žive in resnične. Take mračne votline in jame so tudi verstva starega veka; najlepša, se vé, je izraelska razsvetljena po lučih očakov in prerokov; temnejše so pa votline, grozne jame — smemo reči, poganskih ljudstev; pa v vseh je mnogo podob stvarí, ki se nahajo v belem dnevu kersčanstva. Zlasti so zanimive podobe kruha življenja, sv. Rešnjega Telesa, kakor pijače neumerjočnosti: pri Indih Amrita-neusmertna, pri Gerkih nektar in ambrozija, pri Perzijanih haoma ali soma, i. t. d. O staroslovanskih poganih pripoveduje Sano (hist. dan. XIV.), da je veliki njih duhoven pred podobo solčnega božanstva Svan-tevida ko glavni njih svečenik nazdravil vsemu narodu, izpil iz velike čaše posvečeno medico in druge nalil, potem v dar prinesel veliko okroglo pogačo, jo pred se postavil gledajoč proti zbranemu ljudstvu, ter popraševal, če ga vidijo čez sveti kruh. Ako so rekli: vidimo te! je odgovoril: Bog daj, da bi me k letu nič ne videli, da bi še bolj obrodilo žito in še večí kruh spečete.“ — To so medle podobe „Jagnjeta, ki je bilo zaklano od začetka“ (Razod. 13, 8), in torej v raznih oblikah pripodobovano.

V svetem pismu je veliko več predpodb nebeškega kruha: Dar Melkisedekov; jagnje velikonočno; oblak, ki je hodil pred Izraelci ter bil na eni strani svetel, na drugi temen; kruhi posvečenja (obličja) v svetišču; kruh, s katerim se je Elija prerok pokrepčal za 40dnevno potovanje na goro Horeb; kri zaveze starega zakona; sedmič, konečno najsvetlejša podoba: mana, ki je padala z nebes onih 40 lét, ko so Izraelci bivali v puščavi, preden so dospeli v sveto obljubljeni deželo.

(Konec nasl.)

K zedinjevanju zahodnje in vzhodnje Cerkve.

Zagrebskega kardinala „Katolički List“ prinaša iz peresa slovečega dr. Vladimira Solovjeva spis z naslovom:

Je li vzhodnja cerkev pravovérna?

ki se mi zdi tako znamenit, da bi bila škoda, ko ne bi ga vedela večja množina Slovencev, posebno ker vem, da tudi v verskih stvaréh prevaguje tuji vpliv, ki Slavnom ni popolnoma pravičen. Spis ima za kazalo rek sv. Frančiška Asiškega: „*Nolo dimittere regalem meam dignitatem ac possessionem meam et fratrum meorum.*“ Piše pa tako-le:

Prisedši med Hervate, da tukaj izdam delo o zedinjenju cerkvi (obéh), sem opazil z veseljem, da je tudi v sedanjem slovstvu tega slavnega in pobožnega naroda učenih knjig, ki so posvečene velikemu temu prašanju cerkvene edinosti. Zlasti ste zbudili mojo pozornost deli, kateri sta spisala: 1) Dr. A. Franki. Njegovi majhini, toda po vsebini bogati knjigi („Dvije poslanice dvaju pravoslavnih episkopa u Dalmaciji.“ Razpravio A. Franki — pa „Slavenski apostoli Kiril i Metodije i istina pravoslavja.“ Napisao dr. Nikodim Milaš. Ocienio A. Franki) združujete moč dokazovanja s pravo kerščansko ljubeznijo in širino v mislih. 2) O. Ivan Marković („Papino poglavarstvo u cerkvi za prvih osam vjekova“), ki popolnoma zbira in razstavlja za omenjeno dobo. — Čim vredniše vvaženja je prvo delo, tim neugodniše nam je bilo, da smo našli v predgovoru o. Markovića nekaj polemičnih opazek proti dr. Frankiju, osnovanih izključno na nespornost in napakah, ki so lahko umljive, toda silno škodljive naši edinstveni nalogi. — Dr. Franki piše, da je vera vzhodnje in zahodnje cerkve v sočnosti (bitnosti, essentiali) ena ter ista, in zatoraj ne mudi vzhodnjo cerkev imenovati pravoslavno (= pravovérno, eccl. orthodoxa). Zoper ta naslov in njegovo rabo odločno vstaja o. Marković, sklicujoč se na neke izjave vzhodnjih jerarhov in bogoslovcev, katerih izjav res noben katoličan ne more smatrati pravovernih. S tem načinom se more katoliškim bralcem, ki ne poznajo natanko zgodovine in sedanjega stanja vzhodnje cerkve, zdeti mnenje o. Markovića popolnoma pravilno. — Toda velika njegova napaka je v tem, da na vzhodnjo cerkev deva merilo, ktero je neprimérno, pripisujoč ji edinstvo, odločenost in obveznost veroučenja, kar nahajamo v katoliški cerkvi in nekterih protestanških veroizpovedih, imajočih svoje pozitivne ustanove, kakor n. pr. anglikansko. Naša (vzhodnja) cerkev ima popolnoma drugi karakter. Kakor v vzhodnji cerkvi ne nahajamo odločenosti v razvoju pravega nauka, s čimur se odlikuje katoliška cerkev, tako ne nahajamo niti odločenosti v terjenju zmót, kar je lastnost raznih ločin. Govorimo natanko: vzhodnja cerkev kakor cerkev ni nikdar učila zmót; ona ni nikdar vterdila ali vernikom predložila kot obvezno dogmo kakor nauk, kar je protivno katoliški resnici. Dogmatični sklepi 7 prvih zborov delajo vsa vsebino verskih resnic, ktere je nedvojbeno in nepremisljivo,

neprenehoma in občno priznavala vzhodja cerkev v svoji celosti. Recimo, da je ta nauk nepopolnoma, kakor je bil še bolj nepopolnoma nauk vse cerkve pred zborom nikejskim, kakor je bil nepopolnoma tudi nauk same zahodnje cerkve pred l. 1854 in 1870. Očitno je toraj, da tudi poleg te nepopolnosti je nauk naše cerkve resničen in pravovéren, ker derži edino in izključno, da resnični in pravoverni so zaključki 7 vesoljnih zborov. (Da vzhodnja cerkev ne sprejema izrekoma zaključkov potlejnjih zborov obhajanih na zahodu, to ni razlog, da jo kdo smatra heretično, ker ona v svoji celosti in s svojim najvišim avtoritetom teh zaključkov ni niti odbijala niti anatematizovala, kakor so n. pr. Armenci anatematizovali 4. vesoljni zbor zavoljo izključne veljavnosti prvih trih zborov). Vse drugo, kar se nahaja v naših bogoslovnih knjigah, dela nam samim stvarino prepira, in ono moremo ceniti, da je le mnenje posamnih bogoslovnih šol in posamnih bogoslovcev več ali manj važnih — kateri pa nikdar nimajo veljavnosti nezmotljivega učiteljstva. — Razna mnenja naših vzhodnjih bogoslovcev, ktera niso v zaključkih vesoljnih zborov, in ktera več ali manj soperjujejo nčenju katoliške cerkve, niso kakor obvezne in nezmotljive dogme niti od teh bogoslovcev samih predlagana, niti od vernikov sprejeta. Po takem bi bilo nepravilno terditi, da vsa vzhodnja cerkev je odgovorna za pokopališke zmote njenih udov, katerim ona ni podelila svojega dokončnega poterjenja. — O. Marković govori o simbolnih knjigah vzhodnje cerkve. Očitno sklepa s to besedo neki določen pomen. Kakor katoličan umeva pod simbolno knjigo taki spis, ki obsega nauk, poterjen po najvišji učni oblasti, in kateri je priznan od vse cerkve kakor za vsakega brezpogojno obvezna in nezmotljiva formula verske resnice. Taki je pomen simbolne knjige za katoličana. Protestanti dajo temu izrazu drugi smisel. On jim pomeni le skupino ali izbor verskih členov, glede katerih so se zedinile osebe neke veroizpovedi, in kateri člani so pogojno obvezni za one, kateri hočejo biti udje dotične verske družbe. Kakošou pomen pa ima ta izraz v vzhodnji cerkvi? Odgovor na to je prav lahak, ker vzhodnja cerkev nima in nikdar ni imela simbolne knjige. Za to ime smo zvedeli po protestanških pisateljih. Eden teh, Kimmel, je izdal pod naslovom: „*Libri symbolici ecclesiae orientalis*“ (v drugi izdaji je ta naslov spremenjen tako: „*Monumenta fidei e. o.*“) zbirko verskih spisov raznih dob in neenake vrednosti. Nekteri teh spisov imajo pri nas veliko ceno (ako tudi se ne morejo primérjati zaključkom vesoljnih zborov), drugi pa ne le nimajo nikakoršne veljave, ampak so obsejeni kot krivoverski (n. pr. *Ἀνατολική ὁμολογισὶς* zloglasnega kalvinista Kirila Lukarisa). Kimmelova zbirka je znana pri nas samo strokovnjakom, ter nima druge važnosti razun knjigopisne in zgodovinske. Več veljave ima „knjiga pravil“ (tiskana po nalogu naše ruske vlade v prvi polovici tega stoletja), ktera obsega razun kánonskih postav tudi dogmatične formule, obvezne za vse verne pravoslavne cerkve. Te formule so tri prve vere (symbola) in dogmatični zaključki 2., 6., 7. zbora. (S to knjigo je izrinjena iz cerkvene rabe tako imenovana „kormčaja knjiga“, v kateri je bilo nekoliko basni razžaljivih za katoličane.) Toraj tudi ta službeni svod ne obsega nič zoper katoliško cerkev. Vse, kar je pri nas zoperkatoliškega, izrazuje mnenja šol, ne pa vere vzh. cerkve. — Taki je tudi razloček med naukom cerkve in med naukom bogoslovnih šol v sami katoliški cerkvi. Tako je n. pr. vsem znano, da je v tečaju mnogih stoletij cela velika šola (tomisti) in celi veliki red (dominikanci) pobijal nemadežanost Marijino. Ali kdo bi se derznil vsi kat. cerkvi pripisovati napake bogoslovcev? kateri so sicer vredni vsakega spoštovanja, a gledé te točke so branili

le svoje mnenje. Očividno je, da je razloček, ki ga postavljamo, prav koristen za zedinjenje cerkve. Imajoči pred očmi ta razloček, nam je nedvojbeno, da smo s kat. cerkvijo zedinjeni v nauku, ki ga mi kot absolutno nezmotljivo resnico izpovedujemo; mnenja pa, ktera nas od nje delé, niso prave dogme, niti v očeh samih začetnikov teh mnenij. — Ako pustimo na strani prepirni nauk bogoslovcev, moramo priznati, da vzhodnja cerkev je in corpore oddeljena od katoliške, ne z natanko določeno zmoto, ampak z neznanjem nekih verskih členov, kateri so bili na zahodu po oddeljenju (razkolu) vstanovljeni, in kateri se izlošiti tičejo verhovne oblasti v cerkvi. neznanje, ktero se more tim ložej odpuščati, ker je bil popolni nauk o tem predmetu celo v zahodni cerkvi še le v najnovejšem času (v vat. zboru) vstanovljen in razložen. — Druga okoliščina, pospešujoča zedinjenje cerkve (je po notranjem načinu združena s prvo), je ta, da v vzhodni cerkvi ni določenega mnenja o katolištvu. Zakaj po oddeljenju ni bilo (in po izjavah naših najboljših bogoslovcev tudi ni moglo biti) na vzhodu vesoljnih zborov; razkol (shisma) odstop danes le de facto, a nikakor ne de jure. Za nas adhuc sub iudice lis est. — In prav ta raznoličnost v mnenjih naših bogoslovcev o katolištvu je velika. Ako so pisatelji (na srečo so maloštevilni in ne važni), ki terdijo, da katolicizem ni le zunaj prave cerkve, ampak tudi zunaj kerščanstva sploh, pa jih tudi je, ki so kompetentniši in avtoritativniši, in kateri javno učé (kakor n. pr. vladika Platon, sedanji metropolit Kijevski), da vzhodnja in zahodnja cerkev ste dve rojeni sestri, ki le po nesporazumljenji živite v neslogi.

Med tema končinama nahajamo v našem bogoslovnem pisemstvu gledé katoličanstva vsakoverstnih mnenj, prijaznih in neprijaznih, pozitivnih in negativnih. Ta nedoločeni odnošaj vzhodnje cerkve proti zahodni se kaže še jasnejše iz sledeče okoliščine: da so namreč pri nas ljudje, ki svoje prepričanje o resnici „novih“ katoliških dogem javno izpovedujejo, a poleg tega vendar ostajajo udje pravoslavne cerkve. Razun osebnostnih razločkov med bogoslovci obstoji velika opreka med gerško in rusko cerkvijo v postopanju proti katoličanom. Gerki, vkljub vsem poskušnjam zedinjevanja, se derže še zmeraj absurdne in bogoskrunske navade, da kerščujejo (t. j. prekerščujejo) zahodnje kristjane, ne razločujoči katoličana od protestanta. Ruska cerkev, ne le da ima vse zahodnjike za prave kristjane in njihov kerst za veljaven, ampak priznava v katol. cerkvi veljavnost tudi drugih sv. skrivnosti, posebno mašnikovega reda. — Ako je pri nas, kakor smo rekli, pisatelj, ki terdijo, da katolicizem ni drugo ko nekerščanstvo, je to le eno izmed številnih nasprotij, ktera so sploh prav koristna zedinjenju. Zares, vsa ta nasprotja, kader jih prepoznajo, bodo služila v to, da to prašanje prinesemo na dan, in da ga skušamo rešiti. Obče mnenje, s tem resno opozorjeno na anormalno stanje naših vzhodnjih verskih in cerkvenih razmér, si bo prizadevalo, da se iz tega stanja vzdigne; zakaj gotovo je, da pri nas na vzhodu je v teh prašanjih več neznanja kakor hudobne volje; dovolj bo, da v ta prašanja posveti žarek resnice, ne da bi jo načelno reševali. — Praktično rešiti ta problem bo seveda mnogo težje. Pa če se bodo dogovori vodili v ljubezni z obeh strani, moremo se z božjo pomočjo gotovo nadjati vspeha. A pred vsem je potreba ljubezni; zakaj, kakor pravi sv. Frančišek Asiški, le ona „omnia gravia facit levia, et omnia amara dulcia.“

Na vso moč je želeli, da bi se tako mišljenje tega veleučnega Slavena širilo povsodi, ne le po njegovi slavni domovini, ampak tudi drugod. Sovražniki katolištva, doslednje tudi slavenstva, delajo na vse pretege, da se

sestri ne spoznate, širéči krive pojme o eni in drugi, da se prepad ne zasuje.

P. H. M.

Beseda v pomislek kranjski duhovščini.

III.

(Konec tega članka.)

K vsemu temu naj dodam nekoliko opazk.

Gosp. dopisnik z Notranjskega (Zg. Dan. list 43) je segel precéj daleč (v l. 1755) po bratovščino, ki bi poleg drugih pregréh zatirala zlasti tudi žganjepivstvo. Tudi ima za to primerno podobico. Kakor je razvidno iz škofijskega odgovora, poslanega naši družbi, vstanovljena je tudi v sedanjem stoletju (l. 1851) bratovščina take verste. Razloček med obema pa je ta, da so vstanovili novejšo samo zoper pijančevanje in žganjepitje.

Nastane torej vprašanje, kakšno bratovščino bi naj bolj kazalo vstanoviti med Kranjci? (Pa saj bi se Korošcem, Štajarcem in Primorcem tudi prilegla!) Ali bi imela več vspeha bratovščina z raznimi nameni, ali bratovščina vravnana po kopitu naše družbe? Razpravo o tem vprašanju in njega rešitev prepuščam bolj skusenim možem. Le toliko omenim, da točka 6. naših pravil navaja še take kraje in slučaje, kjer je vse to domá, kar je drugi namen „bratovščine sv. Družine“ (Gl. Dan.)

Naša družba ima tudi svojo podobico, kakor se razvidi iz pravil. Je pa taka-le: 2 lista sta. Na prvi strani je podoba križanega in žejo terpečega Odrešenika. Na verhu stoji zapisano: Družba treznosti; pod podobo pa: Rekel je: Žejin sem! Stala je pa ondi posoda polna jésiha. Oni pa so gobo z jésihom napojili, in na hisop nataknili ter mu jo k ustam podali. (Jan. 19, 28, 29.) Druga stran obsega ob kratkem pravila in molitev, ki se pa razteza še na tretjo stran. Na zadnjo stran se zapisuje ime družnikovo in čas, kedaj kdo pristopi, pa obljuba je tudi ondi tiskana. Spodaj je še Marija z Jezusom blagoslavljajočim družnike okrog zverstene. Morda bi bili na teh spominkih pripravi izreki iz: Sir. 37, 34.; Luk. 21, 34.; Rimlj. 13, 13. 14.; I. Petr. 5, 8.

Povem naj še to, da pri naši družbi marsikdo izstopi, pa ne naznani tega niti osebno, niti po kom drugem; kajti se tudi sramuje. Zato je pa tudi natančen pregled vseh družnikov nekako težaven. C. kr. okrajno glavarstvo tirja vsako leto, da se mu naznani število udov. Za l. 1885 se jih je naznanilo 182, 54 moških in 128 ženskih.

Nekteri derže obljubo z občudovanja vredno zvestobo. Kdo drugi ga pa malo „cukne“ pri kaki malici ali v družčini, in potem pravi, da ga je malo pokusil, če tudi je „v žganje zapisan.“ Poslednji izraz je namreč med našim ljudstvom tehničen za „družbo treznosti.“

Sicer pa število udov peša. Prav veliko pripomore k temu to, da družba ni cerkvena bratovščina. Slabi izgledi, kakor je znano, pa tudi veliko vplivajo. Zlasti odkar ljudje špirit kupujejo in potem doma žganje napravljajo, širi se žganjepivstvo po družinah vedno huje. Pijejo ga moški, serkajo ga ženske, stari se hočejo ž njim poživiti, in pokušati ga dajó tudi otrokom. Tako življenje se razširja vedno bolj po domačih in tujih deželah.

Dokler se špirit zdatno ne podraži ali se ne začne točiti kaka ceneja in zdraveja pijača, bo zares naj boljše sredstvo zoper žganjepivstvo kaka bratovščina. Prirediti jo bo pa treba tako, da se slednjič ne bo moglo reči,

da je naše ljudstvo vkljub bratovščini vendar le v pravem besečnem pomenu „zapisano v žganje!“

V Kranjski gori, 25. okt. 1886.

V. B.

P. Marielux, mučenik spovedne skrivnosti.

Ko je bila španjska vojna moč v bitvi pri Ayacucho pokončana, ostal je pri načelniku oblegane terdnjave, Ramonu Rodil, prostovoljno tudi P. Marielux iz reda Lelijancev. Obleganim se je slabo godilo; terpeli so pomankanje, in kužna bolezen skorbut se je grozno širila med njimi. V takem stanju ginil je ob enem v vojski red in pojemala pokorščina; poveljnik bal se je vsak trenutok, da vstane prekucija; 23. sept. 1825 se res Rodilu sporoči, da se bodo vojaki vzdignili zoper njega pod načelništvom veljavnega častnika Montareo-a še tisti dan ob 9 zvečer. Rodil veliko ne pomišlja, koj zapove pokornim svojim vojakom upornike zapreti. Velika in stroga preiskava se na to prične, pa uporniki nočejo priznati nameravanega hudodelstva. Nagli Rodil veliko ne pomišlja in sodba je sklenjena: vsi vjetniki — krivi ali nekrivi — naj se ob 9 zvečer postrelé, ker so bili uporniki njemu ravno ta čas za smertno uro odločili. Nato se oberne k P. Marielux-u, rekoč: Kapelan, ura je 6; v treh urah spovedajte vjetnike. To se je zgodilo in ob 9 stalo je že vseh trinajst obsojencev pred sodnim stolom Božjim.

Poveljnik pa tudi po tej grozoviti kazni ni bil še umerjen. — Kedo vé, pravi sam pri sebi, če niso še drugi zarotniki ostali živi. Spovednik ustreljenih zvedil je gotovo tudi to. Hitro ukaže poklicati P. Marieluxa. Ko ta pride, zapre za njim vrata ter mu pravi: Pater, brez dvoma so vam spovedani in usmerteni uporniki razodeli vse svoje načerte in naklepe, naznanili tudi vse sokrivnike, ki so morebiti ostali še živi. Jaz pa jih moram vedeti in zato vam ukažem v kraljevem imenu, razodenite mi vse in ne zamolčite mi nobenega imena in nobene okoliščine. General, odverne P. Marielux, vi tirjate nekaj od mene, kar jaz ne morem in ne smem storiti, da bi ne postavil v nevarnost zveličanja svoje duše. Skrivnosti svojih spovedancev ne morem razodeti, če bi te zahtevalo tudi samo kraljevo veličanstvo. Bog naj me varuje tega!

Pri teh besedah se razjari general; serdit prime patra za roko ter mu žuga: Menih, povej mi vse, ali te ustrelim! P. Marielux pa odgovori mirno in veselo: Če Bog hoče moje mučeništvo, naj se zgodi njegova sveta volja; povedati pa ne morem ničesar. Izdajalec svojega kralja, svoje zastave in svojega prestojnika, ne boš govoril? zakriči Rodil; mašnik odgovori: Jaz sem zvest svojemu kralju in svoji zastavi, kakor vi; nihče pa ne smé zahtevati od mene, da postanem izdajalec svojega Boga. Rodil odpre serdit vrata ter pokliče glasno stotnika Kurralde-a, kateremu naroči pripeljati v sobo štiri vojščake z nabitimi puškami, kar se urno zgodi. Poklekni, menih! zakriči Rodil, kakor divja zver; vojakom pa komandira: Pripravite se! Nato ukaže še enkrat samooblastno menihu, mu vse razodeti, kričijoč: V kraljevem imenu ti ukažem razodeti mi skrivnosti upornikov! Menih pa mirno odgovori: V Božjem imenu, tega ne storim. Strelite! zakriči na to Rodil; in P. Peter Marielux, mučenik spovedne molčečnosti, se zgrudi na tla, od dveh krogelj zadet, da prejme v nebesih plačilo. (Corriere delli Alpi, 188, I. 1886.)

Prava beseda o pravem času.

„Danica“ je prinesla v šte. 42. članek z Dolenjskega, ki more res razveseliti vsacega prijatelja našega

naroda. Nek dopisnik je namreč zopet sprožil misel, da naj se vstanové bratovščine treznosti (ali zmerna društva). Ta beseda našla je takoj odmev na drugi meji Kranjski in vže v naslednji šte. oglašil se je drug dopisnik z Notranjskega.

Res, zlat svet je to, in Bog daj, da bi se ta želja spolnila! Marsikdo je že na to mislil, toda nihče si ni upal začeti. Potreba take bratovščine pa je tako živa postala, da je škoda časa o tem govoriti. Kdor vidi, kako žganje na grozen način razdira našo slovensko domovino, kako naš kmet svojo dušo in svoj grunt utaplja v tej nesrečni tekočini, je o tem dovolj prepričan. Tako ne more, ne smé dalje biti!

Toda, kako naj se pomaga? — Ne s postavami in paragrafi, kakor skuša vlada, ktere trud je sicer vse hvale vreden. Naložite po 20 ali 50 odstotkov na liter žgane pijače, pomagalo ne bode dosti. Kolikor večji davek, toliko dražje je žganje in toliko slabeje, bolj škodljivo. Tergovci, kteri so brezvestni, gotovo ne terpe škode, — zgubo terpi tisti, ki pije. Če je špirit dražji, pa prilijejo kupčevalci toliko več vode in toliko več strupenini, tako, da njihov žep ni čisto nič na slabšem. Da se na ta način polagoma mori ljudstvo — kdo se zmeni za to? — Deržava tukaj ne more kaj opraviti drugače, ko bi prepovedala prodajo žganja; tega pa gotovo ne bo. Svetne oblasti zoper žganjepivstvo nimajo zdatnega pripomočka, zunanja sila ne zadostuje, tu je treba notranje, moralne sile. In to podaja ravno sv. vera. Če se sploh dá zoper žganjepitje kaj storiti, mogoče je le po tej poti, da si vstanovimo bratovščine treznosti. — Nikar se ne plašimo težav, drugod imajo tudi take družbe in skušnja kaže, da so obilo sadú obrodile. Za izgled postavim dogodek, kterege navaja pisatelj Svetilko v svojem spisu „Trojni strup za naše ljudstvo“ v Večernicah 83. leta. Stvar je sicer znana, toda prilika je vgodna in prav nič ne bo škodvalo, če jo tu zopet ponovimo.

Po gornji Šleziji se je bilo pred kakimi 50 leti pitje žganja silo vkoreninilo. Pili so možje, pile žene, pili otroci — vse od kraja, cele rodbine so posedavale ob nedeljah po gostilnah in popivale pozno v noč. Po cestah in potih bili so videti prizori, da je moralo človeka sercé boleti. Duhovni, videč to silno zlo, niso mogli molčati. Na prižnici in v spovednici so delali na to, da bi obvarovali pogube svojo čedo. Toda vse zastoj.

Samo v vasi Nemški-Piekar je goreča beseda ondote nega duhovnega pastirja našla vgodna tla. Bil je tamkaj župnik Alojzij Ficek: pobožen mož, goreč častilec Marijin. Dan na dan je molil, da bi se Bog usmilil revnega ljudstva. Na svečnico I. 1845 podal se je med službo Božjo na prižnico, ter govoril živo in ognjevito zoper žganje ter klical svojim faranom, da bi vendar enkrat iz ljubezni do Marije pustili to gerdo pijačo. Ljudje so bili ginjeni. Kar na trumo so vreli k altarju, kjer so storili slovesno obljubo, da se hočejo zanaprej popoljšati.

„Sveti ogenj, da govorim po izvirniku, katerega je bil v Nemškem Piekarji zanetil župnik Ficek, se je hitro razširil po sosednjih farah. V mestu Beuthen-u je sprejel župnik Šafranek o velikonočnem času okoli 500 ljudi v „zmerno društvo,“ župnik Maskefka v Bogačicu 2344, njegov brat v Myslovitru izmed 3845 ljudi, ki so bili prejeli velikonočno obhajilo, 3759.“ — In nadalje: „Vse hiti odpovedat se pijančevanju. Ljudstvo je kakor prerajeno, mir in zadovoljnost se povrača. Za očitna pohujšanja delajo ljudje očitno pokoro, zopet se vdomačuje prejšnji red, prejšnja pridnost, v malo mescih ima zmerno društvo 300 tisoč udov. V mestu, kjer se je potočilo prej 8 do 10.000 veder špirta, so sedaj žga-

njarnice prazne, in po ulicah rednost. — Konec l. 1845 je 84 točivcev žganja prišlo na nič in 205 jih je prenehalo to delo. 48.000 veder žganja so manj napravili in žganjskega davka je bilo za 254.489 tolarjev manj, kakor prejšnje leto i. t. d. — Zgodovina teh zmernih društev znana je, kakor pravim, po družbi sv. Mohora; popisuje jo tudi nek poročevalec v „Slaw. Jahrbücher, 45. leto.“ Vender, ker nam tako jasno kaže, kacega pomena so bile te bratovščine za Šlezijo, gotovo ni napačno, če zopet na njo opozorimo. Tudi po Angleškem, Irskem, v Ameriki in Indiji bile so take družbe vir novega blagostanja.

Pri nas se je misel zbudila, — Bog daj, da bi ne zaspala! Dopisnik z Notranjskega nasvetoval je že nekatera pravila, natančnejši podatki bi se morda še poizvedeli na Moravskem ali v Šleziji, kjer so še zdaj zmerna društva razširjena.

Mož, ki bi pri nas vstanovil tako društvo, pridobil bi si veliko zasluženo pred Bogom in pred svojim narodom; storil bi čin domoljubja, ki bi stal z zlatimi čerkami zapisan v srcu slovenskega naroda.

Molimo, da nam Bog obudi tacega rešitelja! M.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Šmartna pri Kranji, 2. novembra. Veličastno, pa tako serce pretresajoče zapel je naš krasni veliki zvon 22. oktobra zvečer ob 8. Oznanoval je daleč na okolo: Lepi Šmartinski župniki nastopil je toliko zaželeni zlati čas duhovnih vaj. Res, Bogu moramo hvaležni biti, da je v naših za katoliško vero in čednostno življenje tako nevarnih časih postavil na čelo sv. Cerkvi tako pobožnega in skrbnega poglavarja papeža Leona XIII — Luč z neba! Sv. Cerkev imela je že nevarne, viharne čase; a današnji čas zapisal si je na bandero: siloma razdehati skalo, na katero je Kristus svojo cerkev zidal. Toda sv. Oče se ne ustrašijo teh sovražnikov; vse svoje upanje stavijo na Boga — sami mož molitve, priporočajo tako goreče škofom in vernim molitev, da zmagamo zakletega sovražnika. Iz serca hvaležni moramo biti pa tudi našemu mil. g. knezoškofu, ki so v enem svojih pastirskih listov priporočali misijone, ali pa duhovne vaje. In naš g. župnik, sam prijatelj molitve in premišljevanja in res ves goreč za zveličanje sebi izročenih duš, kako z veselim srcem je poslušal glas višega pastirja, češ: Tudi pri nas moramo imeti duhovne vaje.

Končali smo jih sedaj in ginjeni se zahvalujemo Bogu za toliko milost! Vodili so jih 3 gg. lazaristi iz Ljubljane, med njimi preč. g. superijor sam — od 22. oktobra do 1. novembra. Kdor je imel kdaj priliko, biti z njimi pri misijoni ali vajah, mi bo rad priterdil, da so to res možje polni apostolskega duha in zraven vsi skromni in ponižni. Ni čuda, da je bila prostorna naša cerkev do zadnjega kotička napolnovana pri tako navdušenih in prepričevalnih cerkvenih govorih. Bog daj, da bi dolgo odmevale lepe besede v naših srcih! Spovednice so bile, čeravno je bilo 7 stalnih spovednikov, kar obsute od zora do noči s spokorniki iz vsih stanov. Že tako se radi vdeležujejo naši farmani ss. zakramentov; s koliko večim veseljem šli so iskat miru in tolažbe ranjenemu srcu od tej prelepi priliki. Obhajanih je bilo okoli 2200. O naj ostanejo ti terdni sklepi stalni v večni prid!

Čez vse ginljiv pa je bil sklep. Preč. g. dekan A. Mežnarec storil nam je veliko postrežbo, da je blagodušno prevzel sv. opravilo na praznik vsih Svetnikov

in s tem zelo povzdignil nam tako vesele dneve. Priserčna mu hvala! Nepozabljiv nam ostane zlasti zadnji govor g. superijorov. Gorenjec, pravijo, se ne da z lepa do solz giniti. A pri tem govoru, zlasti pri milih prošnjah do Jezusa, naj blagoslovi posamezne in vse, rosilo se je tudi resno oko možaku. Za velikansko procesijo, kakoršne še ni videla Šmartinska fara, sledila je slovesna sv. maša in zahvalna pesem „Te Deum.“ Kako je šla iz serca ta pesem, vé le oni, ki se je vdeležil duhovnih vaj.

Te nepozabljive dneve naklonil nam je g. župnik v spomin, da naša fara ima obstoj že 600 let. Zato je vneti gospod tudi ozaljšal farno cerkev, kolikor mogoče. Prenovljena je znotraj in zunaj, in verhu tega naročila sta se dva nova altarja, katera bodeta pa, žal, še le o sv. Martinu blagoslovljena. Mnogo stotakov šteli so v kratkem času naši verli farmani, a vselej z veseljem in to mi je porok, da naše ljudstvo, dokler ostane tako darežljivo za čast Božjo, je véno in dobro. Ko sklepam te verstice, zahvalujem se v imenu vse fare preč. gg. lazaristom za preobilni trud in vse duhovne dobrote, ktere so nam delili; enako zahvalo tudi neutrudljivim gg. spovednikom, ki so ljubeznjivo celili rane človeških slabosti. Plačilo — seveda — prejmejo v nebesih!

V. Alijancič.

Kako se sv. Martin séli v večno čast.

(Za vezilo vsim Martinom.)

Čez osemdeset let stari škof sv. Martin doživel je veselje, da vidi sveto cerkev svojo Turonsko močno, in da se je sv. vera kristijanska vkoreninila v Galiji, v sedanji francoski deželi.

Dozorel je stari sveti mož. Davno že predvidil je sv. Martin čas svoje smerti, in predpovedal bratom mnihom, da duša njegova hrepeni se vzdigniti iz trohljivega trupla.

Pobožni Sulpicij Sever popisuje smert sv. Martina takole: „Episkopska služba kliče sv. očeta do mesta Kondace, kjer se nemirni duhovi v cerkvene zadeve mešajo in prepri naredé. Sv. Martin želi obnoviti stari mir in ljubi pokoj med njimi.

Popotvanje v daljne kraje je težavno, in še posebno za ostarelega sv. škofa, vendar apostolska skerb daje moč sv. Martinu, da ne umerje popred, in hoče še vravnati red in napraviti lepi mir v svoji čedi.

Na taki cerkveni poti spremlja množica pobožnih bratov svojega svetega učenika in vodnika, ki ima sercé milo in ljubó in je poln duha modrosti, da podučuje svoje ljubljene brate pri vsaki priložnosti. Pridejo na tem popotvanji k eni reki, po njej preletavajo vodne ptice, katere se zaletavajo in potapljaajo v valove, da ribe lové. Ta prikazen daje vgodno priliko, podučiti brate tovarše o nevarnosti našega življenja; ker te ptice so podobne hudobi, ki preži na lahkomišljne ljudi, da jih ugrabi. vjame in končá.

Že je sv. Martin došel v mesto Kondace, kjer so prepri in nepokoj. Pomiril, sprijaznil je razburjene pravdarje in v cerkvi tej vlada zopet stari blaženi pokoj in ljubezen kristijanska.

Sprematvo škofovo se pripravlja na odhod in sv. Martin bi rad se vernil v svoje samostansko zatišje; ali ob enem opeša njegovo teló. Pokliče brate svoje ljubljene, in naznani njim, da jih mora zapustiti in se od njih ločiti. Zasliši se pa sedaj ihtenje, žalosten jok in vsa tovaršija kliče glasno: „Oče, zakaj nas zapuščaš? komu nas zapuščene prepuščaš? Dereči volkovi planejo na nas, čedo tvojo, kdo nas obrani pred ropanjem. kadar nimamo

pastirja? Vemo, da želiš biti s Kristusom, kjer plačilo tebi ne mine, če prideš tudi pozneje, ne bode manjše. Smiluj se nas in ne zapusti nas!"

V tem vpitji in ihtenji svojih zvestih bratov je sv. škof ginjen, in ker se pretaka Božje usmiljenje v njegovi serčni žili, ulijejo se debele kaplje iz solznih oči njegovih. V duhu se oberne k Gospodu Bogu in govori jokajočim bratom besede serčnomile te-le: „O Gospod, ljubi Bog! Je li me še treba tem ljudem, ne odložim dela, zgodi se volja Tvoja!“ Želja, biti z Jezusom Kristusom in ljuba vez z milimi tovarši, v sredi med upanjem in žalovanjem postavljen moli nadalje: „Vojska v meni je ognjena in v plamenu ljubezni sem vžgan; vendar, ako odmeniš, da ostanem še v tem taboru, ne tresem se; službo, katero si mi na ramenami položil, pokorno ponesem; pod Tvojim znamenjem nadalje bodem se bojeval, dokler je Tvoja volja. Akoravno bi bilo ljubo starcu, umakniti se v zatišje in po delu se odpočiti, je vendar še v meni misel, katero zmaga nad leti in se ne podá starosti. Ako pa, o Gospod, rešiš starega mene, dobro mi bode, zgodi se volja Tvoja. Te vse, za katere se bojim, brani jih Ti.“

Ja res, velik je ta mož — v delu nevtrudljivi, v smerti nepremagljivi; ne boji se umreti, ne zdradni se živeti. — Ali zimica pretresava mu že ude; vendar neprenehla delati v Božji službi; v noči še moli, in omedleno telo pokori v duhu bdečem; odpočiva na stari postelji, v ternji in v pepeli. In sedaj, ga nagovoré učenci, naj bi si podložil slamnico, on pa izreče: Ne bi bilo lepó, da ne umerjé kristijan v pepeli; — bi vam pokazal napčni zgled, grešil bi.“ Vedno bile so njegove oči obrnjene k nebesom, roki vzdignjeni in duh je zbran v molitvi.

Pričujoči gospodje duhovni prosijo, naj pomaga telesu in uleže se po strani, odgovori jim pa njih škof: Dragi moji, privolite meni, hočem raji gledati k nebesom, da poletí duh hitro naravnost k Gospodu Bogu.

V tem ko to govori, spazi hudobnega duha v koti stoječega in zapové: kaj čakaš tukaj, ti kervolačna spaka? Na meni ne najdeš nič svojega, — v naročje Abrahamovo me sprejmi.“

Pri teh besedah je izdihnil svojo dušo l. 397, 11. novembra.

Merlič je angeljske podobe, obličje je belo; telo sv. škofa se sveti in podoba je vidna, kakor da se svetnik kaže v slavi prihodnjega vstajenja.

J. Ž.
O Martini čislani,
Ljubljeni prijatelji:
Sveti Martin vnovič bod'
Solnce sreče Vam za god!

Č. g. Jan. Valjavca misijonska sporočila.

Blagoslovi Jezusov. Serca na Prežganjem
mesca vinotoka 1874.

Ni kmalu duhovnije, ki bi se bila tako vnela za čast Božjo kakor je duhovnija prežganjska na Dolenjskem. Imeli so Prežganjci verlega župnika, kateri jih je ljubil in bil tudi ljubljen od njih. Oskerbel je duhovnjanom svojim blagi gospod Francišek Levičnik, tako se je imenoval nekdanji g. oče prežganjski (sedaj župnik pri Devici Mariji v Polju), ne le sv. poslanje, ampak tudi ponovljenje misijona, katerih dveh pobožnost se je vsa duhovnija vdeležila na veliko spodbudo sosednjim duhovnjanom. Duhovno svetišče Božje se je pozidalo v serci ljudi, očistilo se je vse po moči v zakramentu sv. pokore, podperlo se s presvetim Rešnjim Telesom za srečno popotvanje v večnost. Na enkrat se pokaže, da

je streha cerkvena in zvonikova slaba, da bi se znala prigoditi kaka nesreča, ako se staro, preperelo lesovje ne popravi. Pri tej priložnosti pride možem prežganjskim v misel, naj se zvonik nov postavi in cerkev sv. Margarete prizida, da ne bodo duhovnjani na tesnem. Povejo to gosp. župniku. Ko pa rečejo, da naj bo zvon četerti 37 stotov težak, in ves nov zvonik in cerkve precej prizidane znovega, previdni g. oče duhovni pravi, možje, jeli ne bo to preveč za vas, za tolikanj malo duhovnijo? Ne, ne bo preveč, jo bomo že zdelali. Bog je naša pomoč..., odgovorijo verli duhovni otroci verlega očeta duhovnega. Tedaj začnimo, če menite, da bomo zdelali to reč. Previdni gosp. župnik precej začne, da se nebi dobra volja kej kalila po komur si bodi. Apnenice se delajo, kamen se vozi — pomladi se z zidanjem prične. Kmalu je bilo vse razderto, pa tudi hitro vse pozidano. Zvonik je stal, zvon pripeljejo, 37 stotov težak, in zapél je veličastno na holmu prežganjskem, da se daleč okrog zdaj razlega glas njegov. Prizida se lép del cerkvi in blagoslovljenja cerkvá nedeljo pokličejo duhovnjani mene, naj pridem pridigat, ko se bodo zahvalili Bogu za pre-jete dobrote med časom priprav in zidanja tolikega.

Pridem toraj v nedeljo rečeno. Že iz daleka me pozdravlja mogočni strel, praznično zvonjenje, priterkavanje veselo. Sredi zvonov se čuje veličastni véliki zvon, kakor jasna globoka tromba, ki Bogu poje na čast... Zagledam zvonik — kaka sprememba! Nekedaj je stal kakor dober bokal nad cerkvijo zvonik, z lesom pepelnatim pokrit. Zdaj pak se mi sveti naproti belo visoko zidanje, streha krita s kositarjem... Cerkev podaljšana na holmu zaljša hrib prežganjski, da ga je gledati mično. Iz lepega visocega zvonika, na katerem se leskeče pozlačeni križ, mi doni milo priterkavanje v prijazen pozdrav naproti, kakor harmonija iz Božjih visočin. Kmalu sem v župnem domu, pa v lepi cerkvi, ter pozdravljam presv. Rešnje Telo, zahvaljevaje Boga, da je dal srečo in svoj sveti blagoslov pri delu tolikem. G. župnik me sprejme vljudno... in kmalu se pogovarjava od starih srečnih časov, od zidanja... da ni bilo nobene nesreče, da so ljudje, čeravno je reč vsa stala okoli 8000 goldinarjev, že dokaj splačali tega dolga, in da bo kmalu vse poravnano.

Drugo jutro sem imel prvo duh. opravilo... drugo pa vč. g. župnik z asistencijo. Pri tej drugi Božji službi sem spet pridigal... in tako se je darú nabralo okoli 80 goldinarjev.

Pridigal sem o zvoniku, o zvonu.... ljudje so bili močno ginjeni... in marsiktera solzica je stekla po licih zarujovelih od solnca.

Potem sem spovedoval... mogel priti še dvakrat in imeti službo božjo ter spet spovedovati... tako, da sem vso duhovnijo pripravil na praznik vseh Svetnikov.

Tako previdno vlada Bog; Jesusovo presveto Serce je pozidalo, očistilo duhovna živa svetišča njim, ki so mu pripravili popolnoma lepo stanovanje iz zidú in kamna na prijaznem griči prežganjskem. Morda je pa tudi Gospodovo Serce zato jim dalo to duhovno milost, ker so tolikanj spoštovali svojega prejšnjega dušnega pastirja, in so hotli sprejeti tudi novega z nar večo slavo. Naj jim dá Božje Serce slednjič tudi to, kar je za Prežganjce nar boljše: stanovitnost v dobrem do konca!

Kaj je moj pravi namen?

Da dobrote le bi vžival,
Ki ta svet mi jih delí,
Da bi zložno tú prebival, —
Mi sercé naj ne želí!

Nisem vstvarjen, da nabiral
Bi minljivi si zaklad,
Reveža pa bi preziral,
Ki ga muči skerb in glad.

Naj iskal bi zgolj veselja,
Iskal sreče dan na dan, —
To ne bodi moja želja,
Stvarjen ni za to kristjan!

Moj namen je vse kaj viši,
Vstvarjen nisem za ta svét; —
Torej serce, le ne iši
Si, kar prah je, kar je smét! —

Nikdar ne smem pozabiti,
Kar življenju dá pomen,
Nikdar poti v raj zgrešiti,
Da dosežem svoj namen.

Da Bogá častim in molim,
Njega ljubim ves iskren,
Da v nebó si pot izvolim —
To je pravi moj namen!

Le zato me Bog je stvaril,
Hodim da v življenje pót;
Le zato dubá razžaril,
Da se branim grešnih zmót.

Vedna čast naj Njemu bode,
Bog in Oče je skerblijiv;
Osrečuje vse narode,
In do vsih je ljubeznjiv!

Hvali, moli, duša Njega,
On je Stvarnik, tvoj Gospod,
On te brani vsega zlega,
On skerbí za té povsod!

Moli ga, in priporočaj
V varstvo Njega se vsikdar;
Vse težave mu izročaj,
Ki teró te, slaba stvar!

Ljuba duša, ne zamudi
Pevati mu vedno čast;
Ko teló kdaj v prah se zgrudi,
Dati će nebó ti v last! —

O, da pač častil in molil,
Ljubil bi Gospoda zmír;
Da bi vselej to izvolil,
Kar je prave sreče vir!

I. Z.

Razgled po svetu.

Pariz. (Politični rudečkarji in usmiljene sestre.) Ako hočeš zelénca ali pa katoličana grintave politike razdražiti, pokaži mu meniha, redovnico ali tudi sploh poštenega duhovna, — pa bo precej ogenj v strehi. Celo bolnikom jih taki gadi ne privoščíjo, temveč ljubše jim je, če bolnik brez postrežbe pojéma, ali pa kot žival pogine, kakor pa da bi mu redovne usmiljene roke stregle in da bi lepo z Bogom spravljen v večnost se preselil. Ravno to pa kaže, da taki človek je oblekel že satanovo kožo in zrasli so mu kozlovski rogjé. Dogodbe v Parizu to pričujejo, kakor popisuje „Vaterland.“

Kakor je znano, so usmiljene sestre pregnane iz pariških bolnišnic; pa to ni samo bolnikom neljubo, ampak zelo neprijetno je celo tudi zdravnikom, kar kaže čversti protest primarjev, resno ugovarjanje prvih

zdravnikov, med katerimi so tudi neki brezvérci, katerim na čelu je sloveči kirurg Desporés (beri: Deporé). Pa kaj se je zgodilo? Namesto redovnic so nastavljene bile svetne strežnice; toda pri teh so se prikazale take napačnosti, da je bila gospódka prisiljena njih počenjanje preiskovati. Republikanski list „Liberté“ o tem poroča in pravi: „Ali morda obnašanje teh ženskih daje vzrok nezadovoljnosti? To moramo pač verjeti, ako so resnične ostudnosti, ki jih zoper nje poroča list, ki je še manj sumljiv klerikalizma kot doktor Deprés sam namreč „Cri du Peuple.“ Če izdajatelja tega lista rudečkarja Jules Guerde-a (v. Zül-Gerda) nimamo in ne cénimo za agenta pariškega nadškofa, mora gotovo „Cri du Peuple“ (r. Kri dú Pöpl) odkrito misliti in se naslanjati na dobre dokaze, ko gospodarstvo rotí, da naj posvetne strežnice odpravi iz bolnišnic in da naj se zopet nadomestijo z redovnicami (usmiljenimi sestrami). Socijalno-demokratski list ne prinaša nejasnih obdolževanj, ampak prav določne pritožbe. Da (svetne strežnice) ono mleko, ki je za bolnike določeno, zase posnemajo; da po svoji volji nejeednako delé jedila med bolnike; da so silo delale umirajočim, da od njih daril dobé — to so pritožbe in sicer še najmanjše.“ Nadalje pravi republikanski list: „Pred nekoliko dnevi smo o tem govorili z enim naj slavnějšíh pariških zdravnikov. Poterdil je on prav vsako točko, ki jo je odkril socijastiški list. Kakor se pri mnogih izmed svetnih strežnic pogreša poštenje, zvestoba v spolnovanji dolžnosti in snažnost, tako so tudi mnoge spačene v npravnem obnašanji. Naš poročnik (omenjeni slavni zdravnik) nam naznanja, da med notranjimi zdravniki bolnišnice in nekaterimi posvetnimi strežnicami so razmére, katere so namenu bolnišnice ravno tako nasprotné, kakor npravnosti sami. Kaj pa, da bolniki so tisti, katere v takih okoliščinah zadeva škoda, ki se godí s tem, da so sprejete svetne strežnice namesto redovnic.“

„Česa so bile pa usmiljene sestre obdolžene,“ prasha na dalje časnik „Liberté?“ „Nepoštenosti? Ne. Jim je kedaj primanjkovalo na serčnosti in zatajevanji samih sebe? Ne. Ali so jih zasačili, da bi bile mleko posnemale? Ne. Ali so umirajočim silo delale, da bi darove z njih pulile? Ne. Ali so potratno tje metale živež, katerega jim je komisija izročila? Ne. V vsem tem pa so tožene svetne strežnice. Usmiljene sestre niso dajale nikoli povoda takim pritožbam. Njih obnašanje, njih darežljivo delovanje in njih gorečnost je bila občudovanja vredna. Te pobožne gospé so bile do bolnikov res prav materno miloserčne. One so nedolžne žrtve krivičnega in brezglavnega hujskanja, katero je zgoli pánoga vérskega preganjanja, katero ljudem glave meša in med njimi razpor dela. Sama človeška pamet bi mogla ljudém povedati, da ni težko voliti, katere njih so boljše, ali strežnice, ki svoj poklic cenijo za apostoljstvo, ali pa one, ki ga imajo le kot molžno kravo. Toda posvetnjačevalci niso poslušali zdrave človeške pameti, in pregnali so usmiljene sestre. Tako hudo žaljeni človeški um se je moral maščevati, in to se je zdaj zgodilo: postrežništvo v bolnišnici (v Parizu) je sedaj neizrečeno dražje kot poprej, verhu tega pa v vsakem oziru slabeje.“

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče.

— Bolna oseba za pomoč. — Bolna v roki. — Hudoben človek za spreobrnjenje. — Prošnja za dobrega duhovna. — Žena priporoča slabovernega moža, da bi se poboljšal, spreobrnil, pa tudi, da bi zopet dobil primérno službo. — Bolan duhoven za zdravje in pomoč. — Bolna deklica, da bi ji po Božji volji odleglo. — Deklica za pomoč v bolezni. — Terdovraten bolnik, da bi se v Božjo voljo vdal in se z Bogom spravil. — Pomoč pri domačih opravilih

Zahvale.

Iz Dolenjskega. Bila sem nevarno bolna; po dnevnici in obljubi, če ozdravim, po Danici naznaniti, sem na priprošnjo sv. Frančiška Ksaverja, M. D. vedne pomoči in sv. Deodata, gotovo zdravje zadobila. Torej stoterna zahvala sv. Frančišku, Mariji vedne pomoči in sv. Deodatu. M. K.

Iz rimskega zapisnika mučenikov.

17. svečana.

Zel. Aleš Falkonerij, spoznovavec, je bil eden izmed ustanovnikov reda služabnikov Marijinih ali servitov. Umerl je leta 1310 v visoki starosti 110 lét. Pred smertjo so se mu prikazali angelji in Zveličar sam.

Sv. Faustina, je umerl v Rimu s štiri in štiridesetimi tovarši vred kot mučenik Jezusov. Sicer se iz njegovega življenja ne vé nič posebnega.

Sv. Fintan, spoznovavec in opat na Škotskem, je živel v šestem stoletju in je imel od Boga dar prerokovanja in čudežev.

Sv. Marjana, sestra sv. Filipa aposteljna.

Sv. Polihronij, škof babilonski, je bil v vojski Rimljanov s Perzijani vjet in od rimskega cesarja Decija zavoljo stanovitnosti v veri k smerti obsojen. S kamni so ga pobili.

Sv. Silvin, škof, je bil sin plemenite družine na Francoskem. Ko je prišel v Rim na božjo pot ondi obiskat svete kraje, povzdignili so ga papež do škofovske časti, ter mu naložili, da naj razširja sv. evangelij med neverniki svoje domačije. Svetost njegovega življenja, njegova učenost in apostoljska gorečnost je s pomočjo milosti božje v kratkem času pridobila precejšnje število nevernikov in pripeljala na pravo pot kerščanskega življenja. Umerl je leta 718.

Sv. Teodul in Julijan, mučenika v Cesareji Palestinski. Pervi je bil v rodu deželnemu predsedniku Firmilijanu in že v visoki starosti, ko se je spreobrnil, sam se je bil ovadil kristjana pri sodniku, kateri ga je obsodil k smerti na križu. Julijan, doma iz Kapadocije, je imel svete mučenike v taki časti, da je njih trupla poljuboval. Ko so ga neverniki nekega dne pri takem častitljivem dejanju zasačili, so ga prijeli, k sodniku peljali in na sodnikovo povelje na germadi sežgali.

Listek za raznoterosti.

Iz dijaške kuhinje. Pretekli mesec vinotok, če tudi vina nismo točili, je bil hud za dijaško kuhinjo. Hodilo je v ljudsko kuhinjo 79 šolcev, za ktere je bilo plačati 141 gld., v drugem kraju za 5 šolcev pa 6 gld. 62 kr.; razun teh za 28 družih na dom k hrani, k stanovanju, knjigam, k hudi šolnini itd. sploh 69 gld. 11 kr. Skup od 112 mladenčev čez 217 gld. (Druga polovica sept. je vzela nekako na pol toliko.) Pri tem vmés ni nekih zneskov k šolnini v sili za nektare, ki bi bili morali brez tega šolo zapustiti (nekterim so se bile menda vrata že zaperle?); pa to hočejo poverniti. — Lepa pomoč

za dijaško kuhinjo je posijala iz oporoke Jožeta Rozmana voznika, ki je te dni umerl; pa zagotovila še nimamo v rokah. Ako se poterdí, ne bomo ga pozabili. Bog mu dai večni mir.

Priče Božjega bitja, ali: Slučaji, ki niso slučaj. Poslovenil J. B. po knjigi: „300 Strafgerichte Gottes.“ V Ljubljani 1886; založil gosp. Dragotin Hribar, lično natisnila tiskarna Blaznikovih naslednikov na Bregu. — Knjižica obsega večidel kratke prestresljive dogodbe, ktere kažejo prav očitne strahovanja Božje za bogokletja, rotnja, odpad od sv. vere itd. I. zvezek obsega 76 strani, cca 25 kr. — Za katehete, pridigarje, za domače branje so prav rabne take dogodbe.

V predmesto Ternovo pride za kapl. č. g. Andrej Kalan, ker g. Fr. Rihar se je zarad bolezni podal v začasni pokoj. V Cerklje pride č. g. Ant. Verbajš iz Leskovca.

Bukve božje v naravi. Spisal dr. Alban Stolz, poslovenil P. Hrisogon Majar O. S. F. po koledarji za čas in večnost od l. 1859, torej je podučljivo delce razdeljeno v 12 mesev. Na 188 straneh male knjižice, tiskane prav lično v zalogi kat. tisk. v Mariboru, dobiš veliko koristnih nauk.

Kolera kar neče zapustiti laške dežele, ktere framasoni tako ostudno delajo z materjo sv. Cerkvijo, — pobrala je poslednje dni v Genovi čez poldrugi sto ljudi!

Msr. Hrovatin, ki je pred zadnjo nedeljo tako slovesno obhajal svojo demantno sv. mašo, je ubožnim svoje rojstne duhovnije Občine daroval 200 gld.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. Dragotin Hribar 1 gld. — Čast. gosp. župnik A. Golobič 20 gld. — Čast. gosp. župnik Jan. Potočnik 3 gld. — Čast. g. župn. A. Staré 3 gld. — Čast. g. župnik Fr. Vohinec 1 gld. 50 kr. — Neimenovana dobrotnica 2 gld. — Č. g. kat. Š. Zupan 2 gld. sr. — Z napisom „Pro fidelibus defunctis“ 2 gld. — Čast. g. župnik A. Lušin 2 gld. — Čast. g. župnik J. Teran 2 gld. — Neimenovan dobrotnik 15 gld.

Za sv. Detinstvo: G. Dragotin Hribar 1 gld. — Č. g. Fr. Dolinar iz Borovnice 16 gld.

Za sv. Očeta: F. K. 1 tol. za 2 gld. — Spodnja Idrija 12 gld. — S Homca 2 gld.

Za sveto leto: Ljubno 5 gld. — Po č. g. župniku A. Staré-tu 13 gld. 60 kr. — Spodnja Idrija 40 gld.

Za poškodovane v Berdski fari: Neimenovana 1 gld. — Žaljski farmani 4 gld. — Ljubno 5 gld.

Za pogorelce na Uncu: Ljubno 3 gld. — Žaljski farmani 4 gld.

Za afrikanski misijon: Iz Spodnje Idrije 5 gld. — M. M. 1 gld. — P. M. 1 gld.

Za razširjanje sv. vere: Čast. gosp. kat. Š. Zupan 20 frankov v zlatu za sv. leto.

Za misijon v Bulgariji: Č. g. kat. Šim. Zupan kat. 2 gld. sr. za sv. leto.

Za dr. Jegličeve naprave: Neimen. 7 gld.

Za Berčko v Bosni: Neimen. 10 gld.

Za vstav Polikarpa Anastasijada v Carigradu: F. K. 3 stare dvajsetice.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. V. v K.: Oddano predstojništvu v cerkev Jezusov. presv. Sercu. — Posl. z Gorenjskega: Sv. maša se bode opravila v kratkem. — G. Fr. N—l: Zarad Dan. naročeno. Pozdrav! — G. J. Hl.: Precej prihodnjič; serčna hvala in pozdrav!